

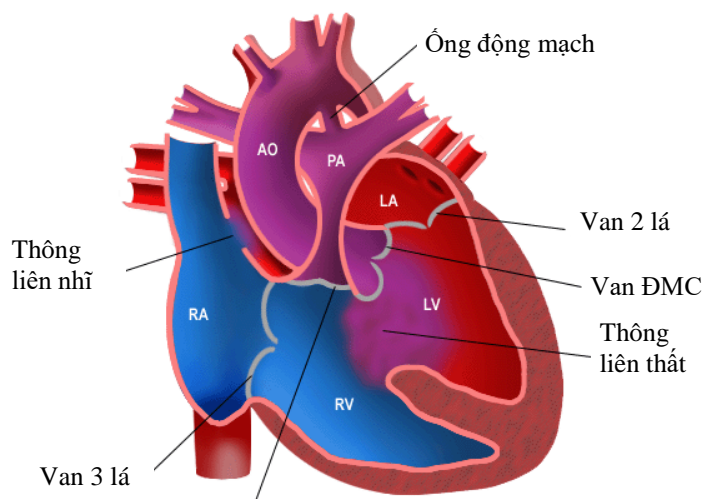
KHÔNG LỖ VAN ĐỘNG MẠCH PHỔI KÈM THÔNG LIÊN THẮT

I. ĐỊNH NGHĨA

Không lỗ van ĐMP kèm thông liên thất gồm những tổn thương sau:

- Thông liên thất phần quanh màng hay vùng phễu
- Động mạch chủ cưỡi ngựa vách liên thất, ĐMC dẫn hơn bình thường
- Lỗ van ĐMP là một màng chắn xơ hóa hoặc bị hẹp dài cả đoạn như một dây xơ cứng, *không có sự thông nối giữa thất phải và động mạch phổi*.
- Thất phải và nhĩ phải phì đại
- 50% trường hợp có kèm thông liên nhĩ

Tùy theo giải phẫu của động mạch phổi mà người ta phân chia bệnh thành 4 thể (hình 16.2).

Hình 16.1: Không lỗ van ĐMP (tại van ĐMP là 1 màng ngăn kín), kèm thông liên thất, thông liên nhĩ, còn ống động mạch.

II. MỤC TIÊU SIÊU ÂM

1. Chẩn đoán xác định.
2. Chẩn đoán kiểu của không lỗ van ĐMP kèm TLT, gồm 4 kiểu:
  - *Kiểu I: ĐMP phát triển tốt, lưu lượng máu phổi được cung cấp bởi ống động mạch lớn.*
  - *Kiểu II: ĐMP phát triển tốt, lưu lượng máu phổi được cung cấp bởi ống động mạch, không có thân chính ĐMP.*

- *Kiểu III: ống động mạch rất nhỏ hoặc không có, cả ĐMP phải và trái đều nhỏ, nối với nhiều phân thụ phổi; nguồn máu chính của phổi là do động mạch bàng hệ.*
  - *Kiểu IV: không có ĐM trung thất, tất cả phổi đều được cung cấp máu bởi động mạch bàng hệ.*
3. Chẩn đoán phân biệt với: tứ chứng Fallot, thân chung động mạch, thất phải 2 đường ra.
  4. Kích thích các buồng tim, chức năng tim.
  5. Khảo sát các van nhĩ thất: hẹp, hở.
  6. Chẩn đoán các tổn thương phối hợp.

III. QUY TRÌNH SIÊU ÂM

Mặt cắt cạnh ức trực dọc:

- Kích thích các buồng tim, chức năng tâm thu của tim.
- Hình ảnh ĐMC cưỡi ngựa.
- Hình ảnh thông liên thất, thường là thông liên thất phần màng.

Mặt cắt cạnh ức trực ngang – ngang van ĐMC:

- Khảo sát vùng phễu thất phải, van ĐMP không lỗ, kích thích thân ĐMP, nhánh ĐMP phải và ĐMP trái có chia đôi từ thân ĐMP
- Khảo sát Doppler không ghi nhận được dòng máu ngang van ĐMP.
- Xác định vị trí và kích thước thông liên thất.

Mặt cắt 4 buồng từ mỏm:

- Khảo sát tổng quát 4 buồng tim.
- Kích thích thông liên thất.
- Khảo sát van 2 lá, van 3 lá.

Mặt cắt 5 buồng từ mỏm:

- Khảo sát ĐMC cưỡi ngựa
- Khảo sát thông liên thất.
- Khảo sát động mạch chủ.

Mặt cắt 5 buồng dưới sườn:

- Hình ảnh ĐMC cưỡi ngựa (ở bệnh nhân khó khảo sát ở mặt cắt cạnh ức trực dọc).

Mặt cắt dưới sườn trực ngang – ngang van ĐMC:

- Khảo sát rõ van ĐMP không lỗ và 2 nhánh.
- Khảo sát thông liên thất.
- Khảo sát ống động mạch (2D và Doppler xung)

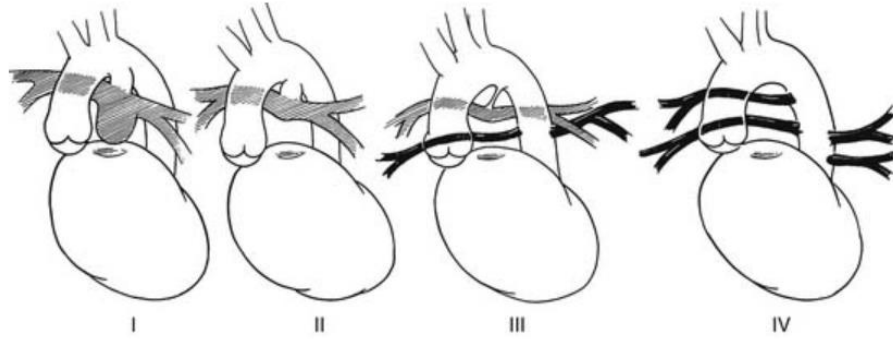
Mặt cắt trên hõm ức trực dọc:

- Xác định ống động mạch (2D, Doppler màu, Doppler xung) và ĐM bàng hệ.
- Kích thích ĐMP trái.

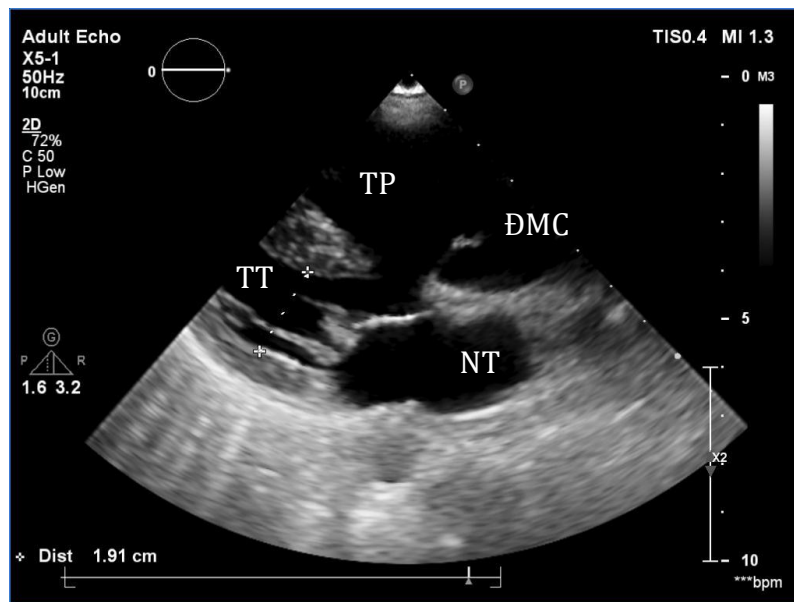
Mặt cắt trên hõm ức trực ngang:

- Kích thước ĐMP phải

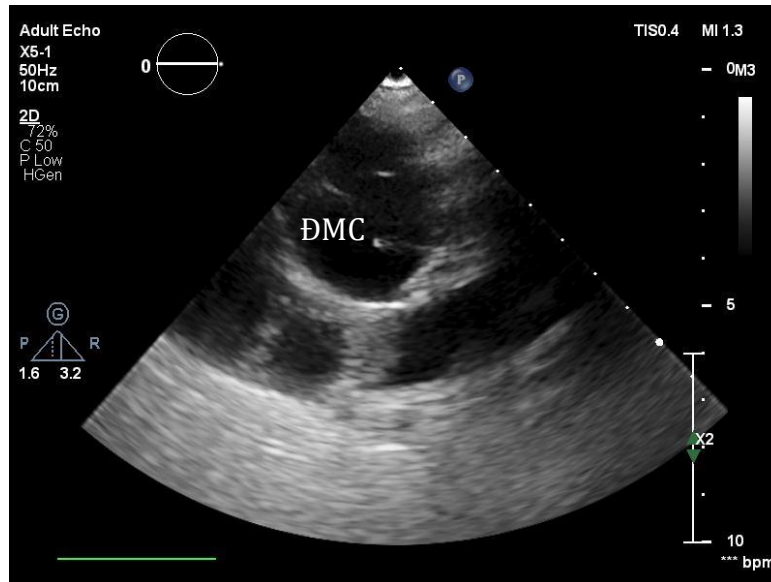
IV. HÌNH ẢNH MINH HOẠ

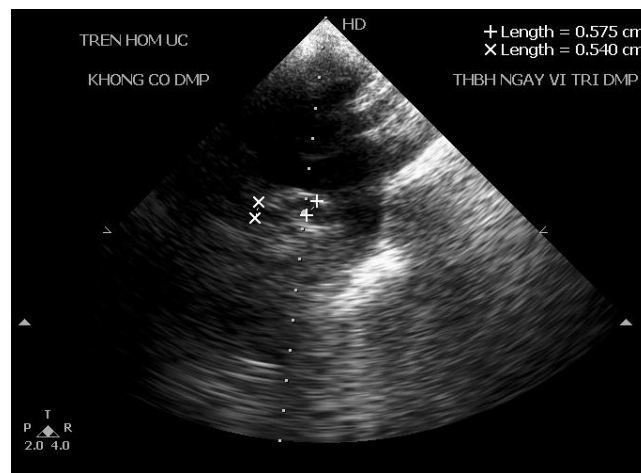
Hình 16.2: Sơ đồ phân type không lỗ van ĐMP kèm TLT

Hình 16.3: Mặt cắt cạnh ức trực dọc thấy ĐMC cưỡi ngựa VLT > 50%. NT: nhĩ trái; TT: thất trái; TP: thất phải; ĐMC: động mạch chủ.

Hình 16.4: Mặt cắt cạnh ức trực ngang – ngang van ĐMC chỉ thấy được ĐMC cắt ngang, không thấy ĐMP (van, thân hay nhánh). Trường hợp này là không lỗ van ĐMP kèm TLT type IV.

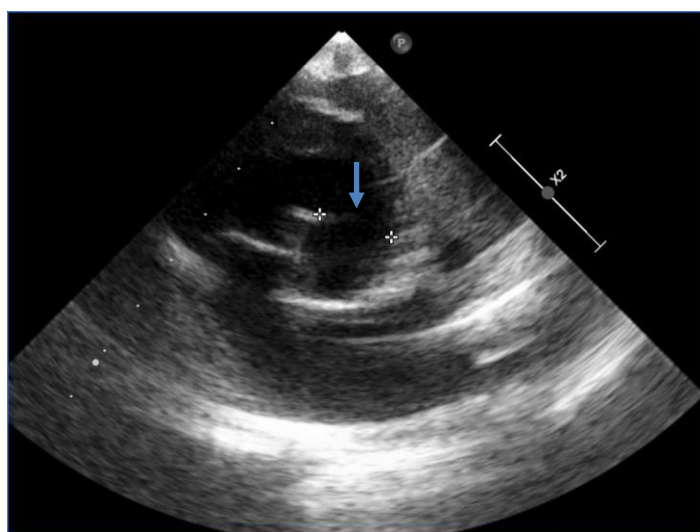
Hình 16.5: Mặt cắt trên hòm ức không thấy thân, nhánh ĐMP hợp lưu, thấy tuần hoàn bàng hệ từ ĐMC xuống.

V. TRƯỜNG HỢP LÂM SÀNG:

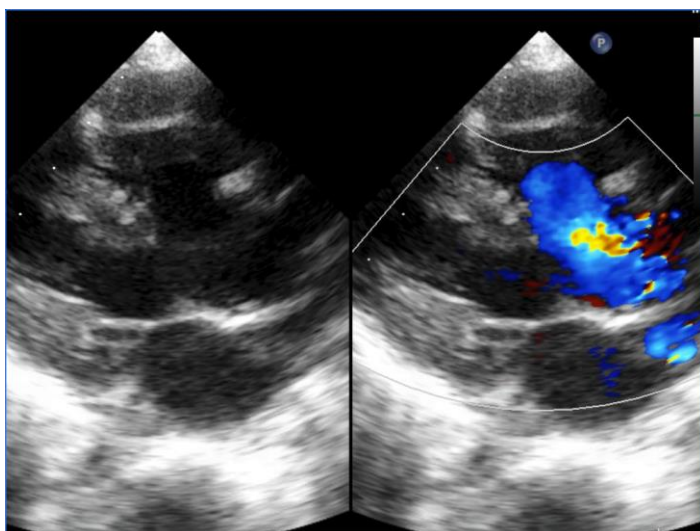
*Trường hợp 1: Bé trai 3 tuổi, chẩn đoán không lỗ van ĐMP, thông liên thất type IV.
(Video 16.1 và 16.2)*

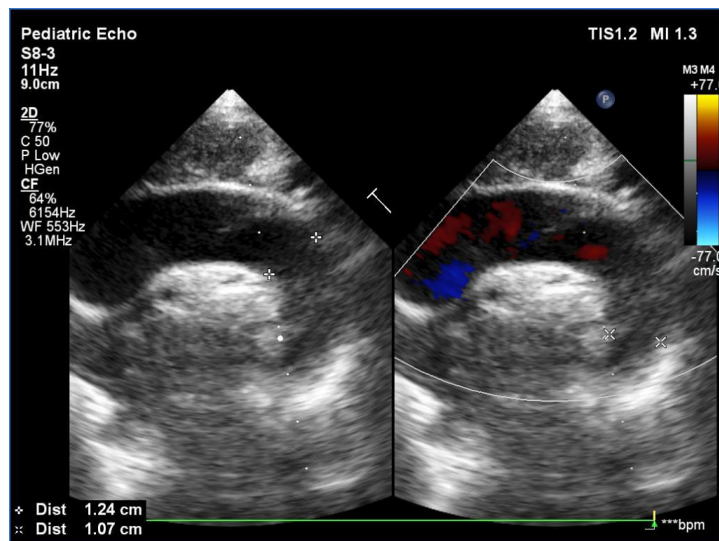
Hình 16.6: Thông liên thất lớn 15 mm, ĐMC cuời ngựa VLT khoảng 50%.

Hình 16.7: Thông liên thất lớn (mũi tên), không thấy ĐMP ở mặt cắt ngang.

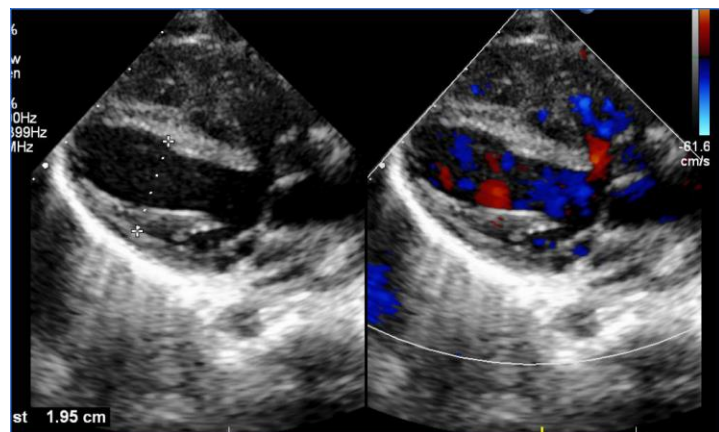

Hình 16.8: Thông liên thất lớn, ĐMC cuời ngựa khoảng 50%, luồng thông 2 chiều.

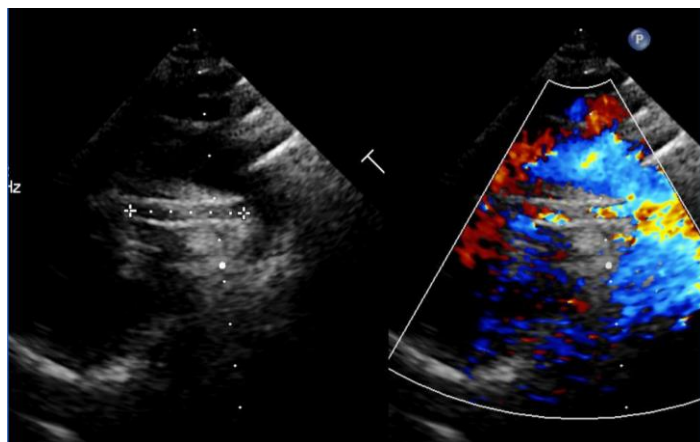
Hình 16.9: Mặt cắt trên hỏm ức không thấy ĐMP

Trường hợp 2: Bé trai 12 tháng, được chẩn đoán không lỗ van ĐMP kèm TLT type I, đã đặt stent ống động mạch tại Bv Nhi Đồng lúc 2 tháng tuổi. (Video 16.3)

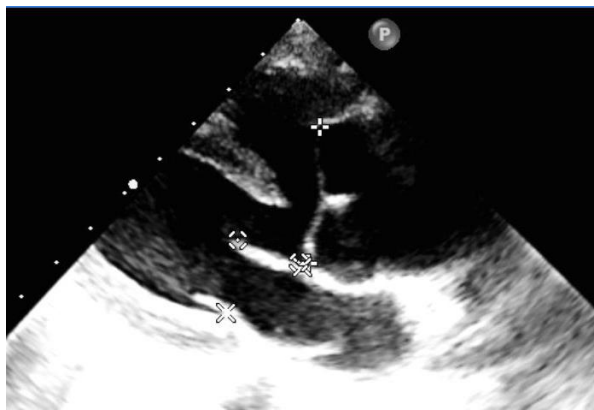
Hình 16.10: Mặt cắt cạnh ức trực dọc: TLT lớn, ĐMC cuời ngựa VLT khoảng 40%.

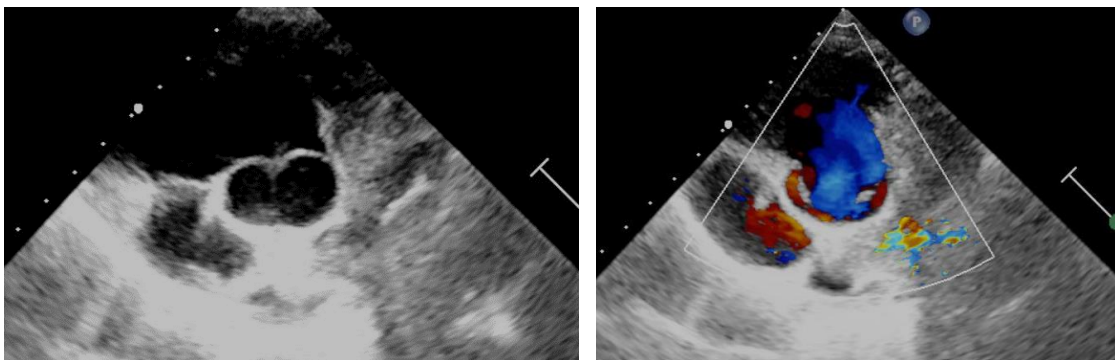

Hình 16.11: Mặt cắt trên hố ức thấy hình ảnh ống động mạch, có dòng chảy bên trong xoáy mạnh.

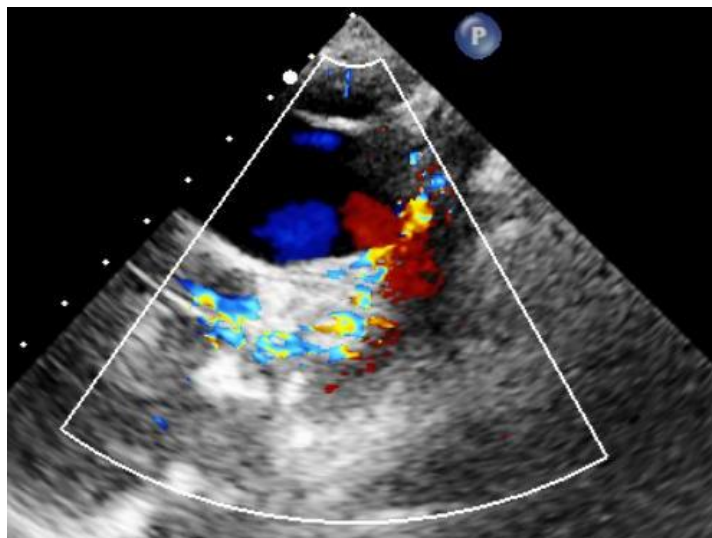
Trường hợp 3: Bé trai 11 tuổi, chẩn đoán không lỗ van ĐMP kèm TLT type III - IV với TLT lớn, luồng thông 2 chiều, ĐMC cuời ngựa VLT khoảng 60%, hở van ĐMC nhẹ, không thấy van, thân ĐMP và 2 nhánh ĐMP không hợp lưu, có nhiều tuần hoàn bàng hệ từ ĐMC xuống. (Video 16.4 và 16.5)

Hình 16.12: Mặt cắt cạnh ức trực dọc: ĐMC cuời ngựa VLT khoảng 60%.

Hình 16.13: Mặt cắt cạnh ức trực ngang: không thấy van, thân và 2 nhánh ĐMP

Hình 16.14: Mặt cắt trên hõm ức không thấy 2 nhánh ĐMP hợp lưu, có nhiều THBH từ ĐMC xuống.

Tải phần mềm và quét mã QR bên dưới hoặc vào đường link: <http://bit.ly/atlas-sieuamtim> để xem video siêu âm tim.

